

dár egykori tanárának és költőideáljának, Bodor Aladárnak, jellemképét rajzolta meg kitűnően, a tanítvány szerénységével és lelkesedésével.

Egy évre rá, 1941 májusában a magyar irodalom és művészet ünnepén találkoztam Bodor Aladárral utoljára. A városháza dísztermét zsúfolásig megtöltő közönség között, a fenntartott helyen foglalt helyet, mint a Kármán József Irodalmi és Művészeti Társaság illusztris díszelnöke, a Petőfi Társaság akkori főtitkára, mellette pedig Darvas János író-szerkesztő. A közönség mindkettőjüket régi kedves ismerősként fogadta. Az ünnepi esten a Losonci Magyar Dalegylet vegyeskara, valamint *Hercsuth Ica* losonci származású zongoraművész nő lépett fel. Az esten dr. Bodor Aladár és Darvas János is szerepelt. Közben *Pásztor Mihály* gimnáziumi tanár *Kármán József* írói egyéniségét és célkitűzését vázolta. Az ünnepség végén a Kármán József Társaság *Vágás Máttyás* losonci gimnáziumi tanár és festőművész által tervezett díszoklevelet adott át Bodor Aladárnak és Darvas Jánosnak.

Bodor Aladár a világháborúban írt verseiben a háború borzalmait festi. Működésének és munkásságának értékeléséhez hadd idézzem Sándor László publicistának és kritikusként, a Sarló egyik alapítójának a megállapítását: „A harmincas évek végén némi nacionalista hatások érték, de írásaiban továbbra is bírálta a fennálló társadalmi rendet és határozott antifasiszta magatartást tanúsított...”

Komlós Aladár pedig a következőket írta a Kritikus számadás című könyvében: „Bodor Aladár mély humanizmusával nem fért össze egyetlen nemzet vagy nemzeti-ség megvetése vagy elnyomása sem. Elég bizonyítékul Petru Grozára, a volt román miniszterelnökre hivatkoznom, aki valaha Szászrégenben tanítványa volt és később hálás szeretettel emlékezett meg róla.”

Komlós Aladár *Az új magyar líra* című könyvében Bodor költészetét elemezve írja: „Bodor Aladárt az különbözteti meg legjobban kortársaitól, hogy — nem a finomságot, hanem az erőt becüli elsősorban. Az élet súlypontját nem a szép hangulatokban, hanem az akaratan látja: s az ő hatalmas életakarata egész és szép tetteket akar, az életláng korlátlan lángolását.”

Dr. Bodor Aladár Losoncra elkerülve sok helyen „bolyongott”. 1918-ban Budapestre került, ahol 1952. április 19-én halt meg.

Sólyom László

Kilencven éve halt meg Erdősi Imre, a branyiszkói hős

1814. november 4-én, *Poleszni Ambrus* nyitrai cipésznek fia született, ki a keresztelésben az Imre nevet kapta.

Poleszni Imre gimnáziumi tanulmányait Nyitrán és Léván végezte. Az egyházi pályát választva, 1840. július 26-án pappá szentelték. Ettől kezdve, az akkor szokásban volt névtárakban neve rendszeresen szerepelt,¹ 1841-től a selmecbányai Piarista gimnáziumban tanított. Az 1848-ik évi *Értesítő* szerint, abban a tanévben éppen a szónoklattani osztályt tanította.

A szabadságharcban *Guyon tábornok* hívására, tábori papként vett részt. Több ütközet, csata tevékeny szereplője volt. Ezek közül legnevezetesebb a branyiszkói. Az érdeklődők előtt közismertek a téli visszavonulás nehéz körülményei. Guyon szerint, elsősorban Erdősinek volt köszönhető a fényes győzelem, mely lehetővé tette a fiatal honvédsereg továbbvonulását. Kezében a kereszttel az első sorban vezette rohamra az ifjú honvédeket. Az ellenség soraihoz érve, közéjük dobta a keresztet. „Ti ott hagyjátok az ellenség kezében az Istenteket?” — kiáltotta. A honvédek fergeteges rohamának az ellenség nem tudott ellenállni.

A szabadságharc bukása után, mint sokan sorstársai közül, Erdősi is üldöztetésnek volt kitéve. Elkerülte azonban több paptársának sorsát, kik elveikért, cselekedeteikért vértanú halált haltak. Életének hátralévő részében, az ország különböző városaiban, Nagykárolyban, Temesváron, Vácon és Kecskeméten tanított. Nyitrán, szülő-

¹ Nevét időközben Erdősi-re változtatta. (Szerk.)

városában halt meg, 1890. február 9-én. Sirja a városi temetőben, a piarista rend sírboltjában található.

Röviddel halála után emlékbizottság alakult Nyitrán, szülőházának emléktáblával való megjelölésére. A fekete gránittáblát 1894. március 15-én leplezték le.

Itt született 1814. nov. 4.

ERDŐSI IMRE

a branyiszkói hős pap.

Harc riadalma között legelől

járt ő a kereszttel,

hősi nevénel, ó honfi!

emelj kalapot.

Szolgált Istennek, s csatasíkon

küzdve honának;

Megkoszorúzta nevét hála

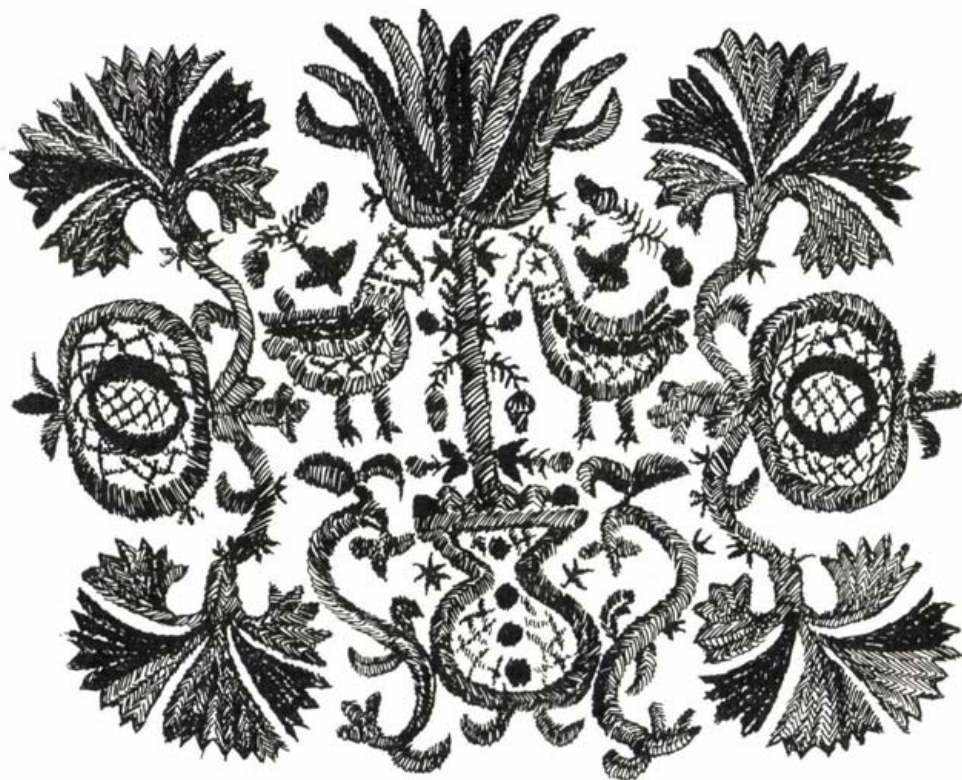
s igaz kegyelet.

1894. Márczius 15.

A hálás utókor sem feledkezett meg Erdősi Imréről. Egykori rendfőnökeről emlékezett meg a Kecskeméti Diákegyesület, mikor 1938-ban, a ma is látható emléktáblát állíttatta.

A branyiszkói csata emlékműve sajnos már nem látható, 1944-ben a háborús események következtében elpusztult.

Dr. Szele Lajos

Rábaközi lepedőszél himzése (Hornyák László rajza)